

B
664 -
678.

Handwritten text in Hebrew script, possibly a title or header.

Handwritten text in Hebrew script, possibly a list or entry.

Handwritten text in Hebrew script, possibly a list or entry.

Handwritten text in Hebrew script, possibly a list or entry.

Handwritten text in Hebrew script, possibly a list or entry.

Handwritten text in Hebrew script, possibly a list or entry.

Handwritten text in Hebrew script, possibly a signature or date.

78.

et. a. i. p. a.

et. p. h. i. b.

et. a. i. p. a.

et. a. i. p. a.

et. a. i. p. a.

et. a. i. p. a.

et. a. i. p. a.

et. a. i. p. a.

et. a. i. p. a.

et. a. i. p. a.

et. a. i. p. a.

et. a. i. p. a.

et. a. i. p. a.

et. a. i. p. a.

et. a. i. p. a.

et. a. i. p. a.

et. a. i. p. a.

et. a. i. p. a.

et. a. i. p. a.

et. a. i. p. a.

et. a. i. p. a.

et. a. i. p. a.

et. a. i. p. a.

et. a. i. p. a.

et. a. i. p. a.

EX LIBRIS M. MONTUPELLI

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 669-78.

7 כ

פירוש נחמד לא נראה ולא נשמע
 בכל הגולה - על חיצו משכת
 וחוכמה בספר והולך הנס הגדול עי'
 החשמונאים ועי' האשה החשובה
 יהודית :

עב יאו ל' הרבים הסמידוכויד אברהם כר
 אל כסדרני אל מק' בדעולר הקרא אברהם
 ויוננס : מלא במכת יסן כושן ומסוסס
 שרפיוו לספיק רבון סאסתיק' לו ולכות
 בו סרבים זכות סרבים
 תלוי בו :

כדמס בויניציאח בניס
 זואנדנארה

שנת שסו לפ"ק
 Cō licētia de'Sup.

כי אצפת בי ותסוב • כלומר קצפר היה לו לטובה •
 על כן יס להודות וכו' • ומכיון שבמרא שאלח'ל כל מאץ
 דעבד רחמנא לטב עבד אפילו דברים הכרחיץ רעים •
 משל לאדם שרבה לפרוס בים וכשרבה לוכנס לספינה
 איתיליד ליה חוכמא המעכבו ומכטער ביותר • לימים
 באת הבמועה סנטבעה הספינה חזר וסמח ואמר גם
 זו לטובה • משל אחר י' כבי ארס היו סוכבים במקום
 אחר הכל הכותל ובא כלב והסתיץ על אחר מהס והוא
 מתרגז על הכלב ועומר לכקות ולקנח אותו מיד נפלה
 הכותל על האנשים הנשארים סס והתחיל זה מסבת
 לזכרו • ולפי שהפסיק בהודאה בהכל יודק לפי מתחיל
 גם כן בהודאה ומסיום בהודאה • מטבי הדרידס והכל
 יודק וכו' • ועוד מסים זה הטעם מתחיל בהודאה שפי
 מכבי יהודה כעשה הנס פי' מכבי הוא גם סקורין בל"א
 באיור ולמה נקרא סמו מכבי פי' שהיה כתוב ברנלו

מיו כמוסה באלים יי' ר'ת מכבי • ואצל יהודה מצינו ג'ס
הודאה סנא' הפעם אורה את ה' וגו' ועוד דרך המקרא
תפס סנאמר ואמרת ביום ההוא אורך יי' כי אכפת בי
וגו' וכך אומרת כנסת ישראל לפני הק'בה רב'סע חייבת
אני ליתן שבחות והודאו' על מרת רחמיך ותשוב באסף
לרחס עלי סכך אמר הנביא יסעיה אורך וגו' י אורך •
הטית אורך סועי לקטוב • תדיר הטית אורך להקטיב
תפלתי בכל זרותי כמו סעסית במזרים דכתיב ויסמע
אלהים את כאקתס • ובגלות בבל כמו סעסית כאץ •
כמו סנאמר בכל זרותס לו כר והענין מוכיח • ד'א אורך
הטית סהקטבת לסועתס פל בני חטמוכאי ובענין זה
כמי מצינו ביהודה סנאמר סמע ה' קול יהודה וגו' ועוד
מזריו תהיה • אויבתי כקס כלומר יהו רכוז מלפניך
לפרוע מאומה סנאמר עליה אויבתי תכסה בוסה כמו
ספרעת משאר גליו' ולהפיכס ברוח סערה ודרך אגדה
לקח סנאמר ורודף כמוץ הרים לפני רוח וכבלבל לפני
סופה וכגון זה מפרס והולך תזרס ורוח תמאס ועוד
אמר המסורר לא כן הרסעים כי אס כמוץ ואסר תרפנו
רוח • ואיס חמורות אמר והיו כאידרי מן קיט בעלעולת
ותרבמו פל ברוח סערה • רוח דעלעלין מכדר יתהון •
אזיכה ואזכרה ימי קרס בנכתס אורס כלומר הכרות
סאירעו לי מימי קרס בפביל חטא העבל סעסו ישראל
כמו סמצינו באגדה סאיך כל דור סאיך בו מפקודת
העבל סנאמר וביוס פקדי ופקדתי • ד'א בנכתס אורס
כל חטא דעלמא קרי אורס ע'ס סבני ארס מאדימיס

מרוכ

מרוב צוֹמֵת כְּמֵרֹגְיָם בְּעִבְרָה כִּכְתָם קָרִי לִיה כִּתְם
 כִּכְתָם כִּכְתָם עֹנֵךְ לִפְנֵי • אֲדוֹתָם אֲבִירָה עֲקִים סָל
 כְּרוֹת • וְלֹא אֲחָרִים וְלֹא אֲחָרִים מִלְּסוֹן שְׁתִּיקָה כְּמוֹ וְיִדּוֹם
 אֲהַרְץ • ס"א וְלֹא אֲחָרִים בְּרִיעַ מִלְּסוֹן תְּרַדִּימָה כְּסֵה אֲחָרִים
 יִפֵּן הוּא שׁוֹתֵק • וְיִאֲלָסוֹן שְׁמַחָה כְּלוֹמַר עֲסֵק הַכְּרוֹת
 אֲבִירָה וְלֹא אֲשַׁמַּח וְדוֹמָה לוֹ אֲדָרִים חַל בֵּית אֱלֹהִים ד"א
 לְסוֹן אֲתַעֲבֵל כְּמוֹ סָל עֲבָלָה תְּפִיל תְּרַדִּימָה • כִּדְאֲמַרְיֹנָן
 בְּעַלְזָא רַבְכֵּמָה עֲנִיִּים מִשְׁמַשְׁתַּת תְּרַדִּימָה • אֲשִׁיחָה •
 לְסוֹן דִּיבּוֹר וְנִקְמָה שְׁעֵפָה לִי הַמֶּלֶךְ אֲנִסְוִיכּוֹם מִלֶּךְ יוֹן •
 אִיבָח חֲסִידֵי לְסוֹן אֲבַחַת חֲרָב • הַרְג חֲסִידֵי אִיִּסְפִירִיעַ
 בְּלַעַז • כִּכְס • וְסַחַט מִתְּרַגְמִינָן וְכִכְס • אֲוִילֵי עַמִּי
 כְּהַקְרִיבּוֹנִי לְהַרְכֵּס לְסוֹן כְּתוּבָה דְאִירְכֵסֵא (דְּפִירֵס
 הַעֲרוֹךְ מִלְּסוֹן אִיבּוֹד •) וְיִאֲ מִלְּסוֹן חֲבוּד רְכִילוֹת מִלְּסוֹן
 מְרוּכְסֵי אִים כְּלוֹמַר פְּרִיעַ עַמִּי הַלְּסִינּוֹ עֲלֵי לְמֶלֶךְ כְּרִי
 לְרַכֵּס אֲוִתִּי פִי' לְדָרוֹךְ • כְּהַקְרִיבּוֹנִי לְסוֹן מִלְּסִינּוֹת לֹא
 הַלֶּךְ רְכִיל תְּרַגְמוֹת לֹא תִיכּוֹל קוֹרְצִין • כְּמוֹ אִיבּוֹל בְּהַן
 קוֹרְצָא בִּיהַ מִלְּכָא כִּלְס לְסוֹן מִלְּסִינּוֹת הֵם • יִעַן וְיַעַד •
 לְסוֹן זִימּוֹן כְּלוֹמַר רַבּוֹךְ לִירַע מֵהָ הִיָּה הַעֲנִין מִפְּנֵי
 שְׁכַרְחָה עַל הַהֲרִים סְבִיבּוֹת יְהוֹשֵׁלִים סוֹסִים וְרוּכְבֵי אֲסַ
 עֲלֵיהֶם • סוֹסֵי פִלְדוֹת רָל לְפִידוֹת כְּמוֹ כִּסָּב וְכִכְס •
 וְעִלְדוֹת רָל סוֹסֵי אֲסַ : סוֹסֵי לְפִידוֹת בְּכִי אֲדָרִים סְמַזוּיִכִּי
 בְּאֲסַ כְּמוֹ וְיַסְכֵּם אֲתַת מִתְּכִינוֹ מִלְּסוֹן אֲזוֹר כֶּךְ כְּרַחֵם לְהֵם
 סְבִיב וְהַזְקִים הִיוּ מִתִּירָחִים • אֲךְ הַבַּחּוֹרִים הִיוּ מִתְּקוּנֵי
 לְבִיחַת הַמְּפִיחַ : זֶהוּ פוֹתָרִים הַאֲוֹת הַזֶּה גְּאֹלֵם •
 אֲזִי הַלְּכּוֹ הַמִּלְּסִינּוֹת וְהַגִּידוּ לְמֶלֶךְ יוֹן שְׁמַרְרוּ בּוֹ הַיְהוּדִי

פתפרום בספר יוסיפון והסופים והרוכבים על אם היו
המלאכים והבה עשה כן כדי להראו' תופת בירושלם
סנקראת נכבדת מדובר בך עיר האלהים סלה :

באו חקן פריכים ללסן למה הלשינו על ישראל
כדי להכרית את ישראל ספרו וסדכו בארץ
נוסן והלשינום כדי להבכיר חמת מלך יון ולכך
הזכיר באן גוסן שאפילו בשעה שיכאו ממזרים כתב
הכתוב ומאלה אשה מפכנתה והדבר היה מופקר
אכלם זב חרם ולא הלשינו זה על זה והללו הפריכים
הלשינו את ישראל ובכך בערה חמתו של אנטיוכס
זיתא בפתע כלומר בא בפתע פתאום בלה בשרי
כמו כלה בשריו וחייתי שיתע הפחיד כמו אל תשתע כיו
אני אלהיך ד' אלסון שעה כלומר בילה בשריו ובמג
חייתי (כ'או כמס חייתי) כי ערים נחבאתי וברחתי
מפני גזרותיו כבהמה סנחבאת ביער ובורחת מפני
הכנידים והיא תועה : בכלותו להסמיד עם ישראל
ולרפום אותם כדכתי' ומארה ברגליה רפסה כסגמרה
מחשבתו לכלות ישראל סנקראו עכ קדום ולרפום
יורפסיר בלעז ביאר לסון פירוש לסר כבא פסמו
פוליפוס שיעבירם על התורה שכתוב בה זאת אות
הברית והוא הברית שבין ה' וישראל לתפוש כסלו
לעבוד ע' א ולהכיח התורה :

גזר מי בחזיר וכו' זאת היתה גזרתו סכל המפגל
ומואם כבסר חזיר מלאכלו יומת גס המוסך
בערלתו סלא למול שיהיה ערלתו סביב מעטרה אותה

הגוויה

והגויה והגוף יביחזה לחיות ולא יהרבוהו • וכל הממלא
 בזה שאינו רוכה לקבל הגזירות עליו ימיתהו • מלחבבו
 ומלרחם עליו • מלסגל תרגום של סגולה חביב כלומר
 יהרבוהו מיד הממלא לקבל גזירותיו • גואלו בפת בנו
 אותם סגאלו וכטמאו בפת בנו לסוף פת כקי • פירוש
 מי שלא יתגאל בפת בג המלך כלומר אותם שקצבו
 עמם בלחם המגואל שלו החייה אותם ובאליל חיה •
 ר"ל שחיה אותם מעברו ע"א בי הרב מהם המירו וכפרו
 בעיקר מפני גזרותיו • ואותם סגברו בתומם ובזרקת
 עם אותם לפואה ולטממה : גרע לסוף חיתוך כמו גרע
 בחרי אף בני ארם סגברו את התורה כמו נכור לסוכר •
 תומיה התורה נקרא כן על עם שמתפת כמו של ארם •
 גבירות שחיס בניהם מלו ועברו על גזירת הזורה •
 ובגלל זה תלו אותן ברדיהן • גורים כלומר התיכונות
 ואמותן הפילו אותן מן המגדל לארץ :

ד' יבו לטנף ר"ל לטנף בטינופת ע"א שלהם את אעזר
 כרוק היה • ד' ימו כמו חסבו בדמיונם • והוא
 סמר דתו ותורתו וכאזר בפז ובגבורה • דחויב כלומר
 דחהו מעליו ובזה דברי פוליוס סר הכבא • דיבב כמו
 דבר מלסוף דובב ספתי ופניס דבר ליו הרסע • ואמר
 דאכתי על כפסך שהיה מכער בסבילו כד' סלא להמיתו
 מלסוף דאבון כפס וכך אמר לו עתיד אני להרביך אם
 לא תקיים מצותי • אבל אני מסיאך עבה טובה שתוכל
 לחיות • אני אדרום מכער קרסך דבר המות' לך לאוכלו
 ותאכלנו בפני הכל ואני אומר שהוא במר ע"א עלי כרו

ויהיו הבריות סבורים שהמרת ואכלות מבשר זבחיו
ואתה תרום כמו שהאמת בני ותלך אחרי אמונתו
ואנטמן ואמיח מלהרנג דילף כמו דבר כמו דלפת
כפשי מתונה ים ספירוסו דברה כפשי מזרות סעפרו
עלי כלומר דבר אלעזר אל האכזר כבר זקנתו והכני
בן תפעיס סכה רחול אלוה במרמה תמליכי פירוש
ליראה אהי במרמה תיעכני תמליכי מלפון עכה איעכך
תרנמו אמליכך זכי סבור אתה סאטמע לעכתך
ליראה אלהי במרמה כלה דברך זנחתים והטלכתים
מלבי אני רוכה לקדסם סמים :

דלורה יאחז כדריק דרכו כלומר בזה יהא יאחז כל
כדריק דרכו הטובה ויקדסם סמים ברבי
כמו פעמה אלעזר זהו מיוסד על פסוק יאחז כדריק
דרכו וטהר ידים יוסף אומץ כלומר כסה כדריק יאחז
דרכו אזי אפילו הנערים והבחורים בסורס כסיראו
המיתה של אלעזר ילמרוק ובעמם ויוסיפו אומץ
הבחור יוסף אומץ ברכיים להתחזק ביראת יוכרו כמו
זה הימים פי הזקן כהרג ביוסרו בערכו סהיה טוב כל
זמיו והיו מעריכים אותו לכדריק כך הוכיח סופו ואתה
בורא עולם העל אלה מה פעמו לישראל לא תפקוד בס
להנקם מהם הכפיר הוא מלכות יון כדאיתא בדניאל
והסעיר זו מלכות פרס סבא מעמו סכאמר בו הן עמו
אחי אים סעיר בחרוכך ליקוד לסרוף כדכתי ויהיבת
ליקודת כורא וגו' הראם והרגל והזקן והקדקד כלו
מקטנם ועד גדולם ופסוק הוא סכאמר וגם את הזקן
תאפה :

תעשה: הבט וזכור את כל התלחה והכרה אשר
 הסיבה עמך ישראל שהיא מולעה בגלות והיא כהלחה
 מלסוף יגיעות ולאות: ופסוק הוא אומפה הפולעה
 והכרהה אקבץ וגו': הלעילם תזכח ותעזובים כבלו':
 ברבת חלחה ישראל סתקראו סיר אשר חלחתם בת
 כלומר הם דומים לקיר וקרידה עבה בשר זה זהותם
 הוא חלחה סק'ומה בלעז ולא הוסרה ממנה כך ישראל
 עונם במ ולא סר מהם וזהו שייסר הפייטן לרבת חלחה
 חב. עונם מאר:

ואביעה לסוף דיבור כמו יום ליום יבוע אומר מה
 הם התלחות זה היום מקרה ד' אחים
 והובא באיכה רבתי: ותיקיס תמימים כדתיקיס מלא'
 תורה גולם וטרפס באש ונתעה בשוא וסקר: ועל
 אשר לא אכלו מזבח טומאתו של ע'א שלו ודבקו בהם
 העושה תבל בכחו: וספס: כמו ויספף שמואל את
 חגב מלסוף קריעה סקרעם הנבל הכורר באכזריות
 רוחו ועור עטה אחרת טריתח מחבת של אש כמו
 ברוקחין: ויפסח הראשון סבאחיס קרעו לכתח' מלסוף
 ויפסחני: ובלסוף המטנה אילץ סנפסח לסוף קריעה:
 ועור ראשו חסף בתותח הפטיט ובילח את ראשו
 באיזמל: וחסף הוא לסוף גילו כמו חסף ה' את זרוע
 קרעו: תותח לסוף איזמל:

אשם להרוג: לסוף פחד: מחררים אימה חרבנותו
 ומתווכיח חרב מותח כמו ויסברו מהכברותיה
 פי' יפחדו ממכבר שלהם: זיר רשע ויהור גם רוח

בעברות • בכעס • טוחיו • פי' כליותיו על פס פהם
 בטוחים בכלעות • זכחם • טחטס כמו כבס וחלוק
 מלסוף סגר אלפיק כן פי' ר' מנחם זל : בחוחיו לסוף
 איזמל כמו ופתתי חחיס בלחייך : ר"ח חלוק גם כן לסוף
 כבס המלומד לילך אחר רבו : כחוחיו לסוף חח וזכס
 כלומד כסירבו יפוס חבל לתוך חח סליברזל כפמולוכו
 לקסור אותו וגם כן לשחיטה הולך אחריו כאשר רביל
 לעשות כן : זמס חסב כל השמה האחים זקני זבעלי
 דעת הם אולי אפתה הקטן טבהס סהא ערויז כער •
 ח"ל חס תעבור את ע"א סלי אעסירך זהב הרבה כזכס
 לו לסוף דיבור כמו כומיתיו לו אמר המעתיק סהו' מלסוף
 באס ה' : ועוד חכי חזמיך חותך ואעטך לי למסנה :
 קונס בסבועה אשבע לך כמו קונס שאכי אוכל • העלס
 הטוב לבחר • ר"ל סגנדרז הבחור הזה לבחור בטוב ר"ל
 בהקבה סנקרא טוב סכאמר טוב ה' לכל :

קם לבו חרה אפוסל מוסל הרסע על עס רל •
 וחוזק מכות לכער הזה בלי חטא וכלי פסע
 סלא פסע חוסן כתחזק הילד ושעסע לסוף סחוק לסבול
 ביסורין חזתה הורתס מספטי בכיה ראתה חמס כח
 על ברכות הורי : חמטה לסוף כריעה קויכב"ט בלעז
 כמו כרע כל כמו קורס כבו תרגומו חמיט בל • חלפה
 והלכה ועלתה לבג ונפלה ומתה וחטב רוחה לקומיה
 לבוראה : וכך מתפללת כנסת ישראל חמסי חס גבר
 לעכור אותי בגלות זכור אלנו החסידים סנתנו כפסס
 על קרוסתך וחונן לישראל סהס כרויזס בלתך ופור

בדכתיב ואכרה לי בחמט' עמי כסף יצאו ישר' ממזרים
 בחומר ולתך הכל חשבון אחר הוא והן ל' סאיץ • ויא
 סאותה הכדקת אמם אמרה כן כסמתה חמסי על אותו
 רסע סהרג הכדיקים סגבר לעכור אותם אבל אתה
 תזכור את הריוגתם והקקם ממנו • ובחמ' גיטיץ' מוכיח

סמעטה זה אירע בבית סני :

טפ"ש

עוד כלומר מאד הרבה בטפשות אנטייכוס
 סרצה לגרות ולעורר מתים לסים מחלוקת
 ביני לבין הק"בה • פיפטופי פי' דיבורי כמו אל תטיפי
 וכן והטיפ אל הדרוס דיחזקאל • לל אל ימדה אים את
 דברו : טימוסי יוני מי סהיה נכתב בכתב היונים היה
 נקרא חן כמו סמזינו בבראשית רבה נח לא נכתב
 בנימוקן של כדיקים פירוש בכתבן • ד א טימוסי טי
 באת בש מתחלפת בנון כמו בנימוסי הרגומו של חק
 הוא בימום • ופי' מי סהיה לו חק של יונים היה נקרא
 אים חי : טיכס זוכר סמו יהודי ויאסור את רכבו תרגו'
 וטכיס כלומר האוסר לעצמו ומתפאר להקרא יהודי :

טבוט סחיט • וקרוץ חיתוך • כמו קרץ מכפון • טרייה
 כלומר חכה ובהורת גם הוא לסון הכאה בקורת תהיה
 לסון תלקות • וימ רטייה לסון אים פלמית ותחבוטת
 כלומר הק"בה בורא רפואה קורס למכה • להפכיד
 בסלדי • בנופי כמו ססלרו קיימתי פי' הגוף : ועו' גזר
 הכורר שלא יובלו הנפסם מנדותן כדי להעבירם על
 הרת והלכו הקדושים מישראל ופרטו מנסותיהן והנדולו
 עבמס מהן : טסו כמו בירחו וברחו כמו באשר יטוט

הנמר עלי אוכלי טרחם ועיניוים פקרת ורחית כרי
להבדיל להם נסים עין לא שזפתו תרבו' דפקרתיה:
לחיד הקבה שהוא יחיד בפולמו דס ונסא סוכן
פמים ימץ פו זימץ לכל' מהקרוסים מקוה
וטרה בביתו יעץ כלומר זה עטה מפני חסידיו מפני
בערם המיחדים אותו פעמים ערב ובוקר ואומרים
קטטטו יחוד מלכו פמים יסף עוד הכורר גזיר לתעב
את ישראל שבאו מאברהם שנאמר בו אב המון גוים:
ידירות בית היא האטה כסיהו מזמינים ומכונים לאיש
וטראל אפה לכונסה לחופה אז היה הטר ככנס ובעלה
תחלה וזה אינו מה שכתב במסכ כתובות מפני שהטר
היה בעל הכלות היו מיחדים ביהודה הארום וארוסתו
כדי שיהא לבו גם בה כי המעשה הזה שמספ' הפייטן
היה בימי היונים ומה שמספר גמר' היה בימי מלכות
פרס הרשעה סקבלה היתה בידם שיהודים הרבו את
עשו מפני שנאמר בו ירך בעורף אי יבך ונזרו על ארץ
יהודה כרמוכח בנת סביהודה היתה הנזירה לכך היו
מיחדים פס הארום והארוסה יחד והרעה הזאת
פתקעה וניקבעה לגודם כלומר למילוי כמו האי גודסא
תילתא כלומר מילוי המדה למעלה מהדפנות ח"ף בלעז
יהי'ס מ'ר היתה הנזירה ויהודה כהן הקדש הסיעה
והניעה וטכרה כמו ויסע כעץ תקותי:

כנתמרא ספק פסוק הוא במלאת ספקו כלומר
כסנתמלא הסיפוק והמחסבה של אותו
ארבע סבל סיפוקו נתמלא והושלם כנס חסמוכאי הכהן
בתו

ציתו של יוחנן כנס לסוף כיסואיו הוא כמו אם כנס לא
 יוציא כנסוה לחופה להתרוכז לסוף דינה ובהיותם
 בשמחה לשמח החתן והכלה אז הלכה בתו של יוחנן
 אחותו של יהודה מכבי ופחתה כל עדיה כלו הפשיטה
 כל פארה כמו פוחח לסוף ערוס גם היא עמדה ערוס
 ומנה כנס לכל הקרוואים להילולא לסוף חופה כדאמרי
 בכתובות אי אמרת מחמת הילולה והם הדריקו כבסו
 פניהם בקרקע שלא להביט בכל יפיה כבר קסף האח
 לעומה כלומר הכביר יהודה אחיה קסף כמו בסוף
 קסף לסוף כעס לעומת אחותו ואמר לה כבירי פירוס
 גדולים דריקים קרועים הנה להנעימה ולשמח החתן
 והכלה ואת עמרת כפגדס כקדשה ערומה פי כמו זונה
 ערומה שאין לה אלא חלוק אחר

כ הסיבה כות יפיה לו הסיבה כות ויפה איך
 תיפרוסי ברמיה עתה שאני עומדת בפני
 ישראל שהם קרוסים וכובסים פניהם ממני אבל לטמא
 תשנילוני הלילה כלומר תיחרוני עמו למסכב שיטמאני
 ויחלל את קדושותי וכסמוע יהודה זה לבסורוח הקדש
 כדכתיב ורוח לבסה את עמסי וגו' ולבו מלאו גבורה
 ועבודה כלומר גבורה קשורה וחזקה כמו מערכות
 בהפוך אותיות לחם שתק וקנא קנאה כבירה איך
 להבקס ממכור לא לחם התפלל : ליקט הלך יהוד' וליקט
 הדם וכל מיני בשמים להכיף לאותו הכורר כמו סרוכה
 להביא לו הכלה בניל ובשמחה ובהינחמים כדכתיב אם
 יש עדים ש כתה בהינחמא ואמריכ' מאו הינחמא קרויתא

דמחממה ציה ביתה והוא כמין סודר שתולין על ראשה
מסוס זביעות ופעמים שיטנה תחתיו ולכך תרגם
קרייתא והוא לסוף עזר לפי שירושלים היה מזויר בו
משו' שגא' אעלה את ירושלים על ראש שמחתי להתעות
עול. הרפע סיהא סבור שיטלימו לו חקו סיביאו לו
הכלה. והם לקחו טפחה אחת והכניסוה תחתיה. וזהו
סאמרו במסכת קידושין טפחה הכניסו תחתיה :

מרחוק כשראה הזורר שבאו בסיקוף כפיים
מלסוף ויספוק את כפיו סתרבו וסקיפיכו
לירוהו. מחכמים לסוף שמחה : כהולך בחליל סתרבומו
לחינבא מילל. חלה הסרים והגדולים המביאים לו
את הכלה מעתה אני רואה שהם מכבדים אותי ומעתה
יכנסו בחקי. חוק תרגומו כימוס. ערוגים. כלומר
מתאנים הם להכנס לחקי. כאיל תערוג פירם מנהם
לסוף תאוה שמתאוה למים. ודונס חולק עליו ואמ' שהוא
לסוף זעקה ואף כאן רל נכנסים הם בחקי לכך הם
זועקים. ואני המפתיק כל שהוא מלסוף ערוג' הבוסם
שהם טורות טורות כך הם יכנסו ברתו זה אחר זה
מאחר שהגדולים מתחילו לבא יבאו כלם עכ"ל לעד :
מסרתיו ומחכיהו חובה הנים. רל שהעמידם כלם בחנן
והכנים יהודה ואחיו פנימה. ואז מכבי יהודה גבורת
הטנים. באזר בגבור' כמו ויטנם את מתניו. ממוחסת
כל עץ וכו' פסוק היא ביהזקאל. פבט בני ממוחסת כל
עץ. פירושו החרב שמוחסת כל עץ ואיכה חוטטת
לחותכו בה הרקיר את המזכה. כמו וירקור את סביה.

מעבדו לכימרים עם פני המקומות ועד עם דרך יהודה
 את היונים ומחכם וכלה אותם • ואז הוגר הדבר הזה
 לשר אחר נקרא אליפורני • ד"א הכרית הזאת שהיתה
 תמוזאת כל עץ של ב"א בה הדקיר המזכה שהיה מזנה
 ומתאוה אל בכות ישראל :

כסע ויאסוף את המזכו אליפורני הנזכר אסף המון
 עמים • להקמיל • פי' לסבב כמו קנה וסוף
 קמלו מלסוף שכירה נח מציון קרוב מיל • ל"ל שבא עם
 חילו מיל רחוק מציון ונח עם : נע לבכי לסוף הכנה
 פמו וירא העם ויכועו כלומר נזרעזע לבי כעצי היער
 שהרוח מנענע אותם • וכרמיל ל"ל עבי' העומדי' במישור
 והרוח מנשבת בס והם נדים ונעים כך נע לבכי •

כרמלא פי בקעה מלאה עץ ותבואה • נרבו ונדרו עם
 ישראל לשוב להק"בה שהוא מחוללס ויזכר כל מחולל
 הוא מלסוף יצירה • כאנחים בכום ובכי • נחמרים מפז
 הנו בפלפולס ל"ל ת ח הנחמרים מפז אחרו בפלפולס
 מיחזרו העם בתשובה כשראו שבא אליפורני לכור על
 ירושלם • נבא למלך הגמוןו אכיוור • ל"ל שהגמון אחר
 שהיה שמו אכיוור נבא ואמר כן למלך אליפורני • והוא
 היה נדיב ויועץ ואפסיוור לסוף שררה ומתסלה אמר לו
 סמור עמך שאם ינכרו ויטמרו וישראל דתם יציתוך
 באם ככיוור מלסוף תכור וכידים כלומ' שיטרפוהו בעבי'
 ואם כמו ויכת אם בציון • כלומר סינכחוהו וירגוהו כן
 נבא ההגמון אכיוור הזה :

כוטן כהאזין זה אליפורני כשקמע דברי אכיוור

גער בו וכוה לתלותו סמוך לשער העיר קח לסוף דבוי
 להוקיע לל לתלותו כמוהוקע אותם כלומר תפסו
 ותלחו בתפיסה קחף מלסוף כריתה כלומר כמו נסחפנו
 אביריך שפירושו כריתה כלומר כשאחריב מהר
 הקרייה הזאת אתחיל בך הקרוי העיר קייפי פי חרבי
 אתחיל בראשונה האיש היינו אכזור אבחיל מלסוף
 גחלים כלומר כשאמרוף העיר לגחלים הסחיל לסוף
 משיכה כמו מן המים משיתיהו סתרגימו שחלתיה
 בשביל שהמסוך ודבר טוב על ישראל שהם טובי איסורני
 סניבור פירוש מליץ טוב סמכתני היתה עלי כפוסה
 הזניכה מן החמה כך הניכה עלי האטה הזאת ששמה
 יהודית אמר המעתיק וכל שמלת סמכתני רל שיהודית
 היתה סבה לסמוך היהודים שלא יפלו ביד האויב ואיך
 להזכיר המלה מן פשטה ולומר שהוא לסוף סבה
 סודה יהי ברוך סכתכוונה לטובה שמסרה עמה על
 ישראל וטעמה עירית מלסוף בנג ערדים מלסוף הוחר
 עריך ד אעירדים מלסוף מובחר וטוב סוחרה לעמה
 מבן וכנה לישראל אבל לזון לפירית כלומר לזון היתה
 לסיד אש סבם בתי שהרגו וברחו והכוחו את ירושלים
עיר ונשביה בכוסר בתיקון עדיה בחזותם
 בראותה כן כשראה אותם שמחים ועלזים
 היינו יושבי העיר אז הלכה הוא עם שפחתה שהוליכה
 עמה משום כניעות עלה הסליכה והבתה משאה
 כמו השלך עלה יהבך שהוא לסוף משא עמדה בראש
 מחנות האויב כדי להטיג סמחתו כמו ויפג לבוי
 ולרייב

ולריוב חיילותיו • ולחייב גמולו על ראשו • אמר
 המעתיק כל לריוב שהוא מלסוף ראבון כפס"ל כדי
 לכפר המלך ומיילותיו: עדי יופיה • ר"ל יופיה ותפארתה
 הגירו למלך • עלמה איך כמוה בפלך • כערה סאיך
 כמוה במדינה והוא מלסוף פלכים • ערבה הרבר עלת
 ולהביאה הילך כלומר כזה להביאה אכלו:

פ מה דרכך • פי' אמר איפורני לכערה מה דרכך
 כלומר מאיך באת ולמה באת • פפתה דברה
 מלסוף פכו פיהם: ממפפת כביאים אני והנביאים
 פותרו עליך מלכי וקציני כי בפתע פתאום בבוא העת
 מחר • פגזיך • האנשים המורים בקפת יתכו העיר
 יסברו מלסוף ונתן את הבית • כפחר • ככלי חרס
 פתרבומו פחרא • פסעתי לבסרך פאל תאחר לעשות
 מלחמה על העיר: פורה תדרוך • פורה מלסוף ענף
 של ייץ ארו' כלומר תדרוך אויביך כדורך ענבים בנת
 בחמתך • אז תפקור את אמתך ותפאיני לאטה • ופרחי
 תספחתי • בחורים מבני מספחתי ישראלך • אמר
 המעתיק הבחורים נקראים פרחי כמו פרחי כהונה
 פרחי מספחתי על פסם גמתחיל לפרוח פער זקנס • כן
 פירטו המפרטים: והם ישראלך בביתך סכך דברו
 הכביאים עליך:

צ פצוף פי' דיבור כמו המכפפים ר"ל דבורך אמלא
 וכל שאלתך • כביוני אס תעסה כלומר אס
 תעסה רכוכי להמיחכי שאבוא אליך והוא מלסוף כבי
 לכדיק שהוא לסוף תאנה • אז אעלה כאחאי בית אביך
 מאעלם

פאעלס לגדולה ואעשה אותם שרים כוחה לו דברה
 לו כמו יריע אף יצריח מלשון צעקה * אמר המעתיק
 כוחה הוא צעקה * שכאמר ואין כוחה בדחובותינו *
 איכנוי טהורה ולכך בזה להעביר קול במחנה ובזירתך *
 בזה פי' הסתרו סמו יסוד ויכפור * מלהביע בעלתה
 המטהרת עכמה במענין המים והיא עשתה בערמה
 סיניחה לפאת ולבא גם כסתתכה את ראשה סככה
 היה לה רשות לפאת מהעיר א המחנה ומהמחנה לעיר
 ולא יוכלו הסומרים לומר לה דבר * זהל כסום מלשון
 כהלי ורוני כלומר צעק כסום המזוין שבשמעו כלי
 המלחמה הוא צועק וסמח * ומכורכר פי' שהוא גמל
 בחור * כבאיו במשתה שמני' זכו' כלומר לסעודה הרב
 הסביר אותם מלשון סכרות וכל זה היה מרוב שמחתו
 שהיה סבור לתפוס העיר ולבעול הכערה הזאת ואז
 שמחו כלם ואכלו ושתו * ופסוק הוא ומשתה עמיים
 משתה שמרים וגו' * בתחלה משתה שמיים שהוא טוב
 ולבסוף משתה שמרי' זכום תרעלה וכך חילו של סכחריב
 בתחלה החריב וכבם את כל העולם דכתיב ואסר
 צבולות עמים ואח"כ כשבא על ירושלים כאמר ויבא
 מלאך ה' ויך במחנה אסור וגו' מאה ושמנים אלף איש
 וישפיתו בבקר והנה כלם פגרים מתים כך בתחלה
 שמחו על בפורת הכערה הזאת ונהפך שמחתו ליבון *
 ושאמרו לכבוד כמו הכר כיר * שתה ונסתכר :

קפחתו פי' כבסו' אז סנת תרדומה לאחר סכסתכר
 באתה לו השיכה * קפחתו כמו שאמר רבי

טרפון אקכח את בני . זכמו אין הקצה מקמח סכר
כל ברירה וברירה קרואות מזומכין' לפוגמה דל לפגום
הנערה לעשות לה פגם לסכב עמה זכך לא יעשה
קמו חיים ופכו לדרכס וכו' לפי שאינו מדרך ארץ להיות
סם באותו חדר כשהוא בה לסכב עמה : והמלך הסכיב
וקרקרו וכדמה לישן כאדם הישן . קלו הקילו רגליהם
ומיהרו לילך לדרכס . קדמו ונסו כל א לאהלם והניחו
המלך יחיד עם יהודית : קרואה יראתה' ומטכלת .
הנערה הזאת שהיתה קרואה יראתה' והיתה מטכלת
וחכמה . קצצה גלגלתו . חתכה ראשו . בראש שבולת
מלשון הכתוב ובראש שבולת כמלו . קחתו והביאתו
להטיב תוחלת . דל סלקחה הראש והביאה אותו לעיר
להטיב תוחלתם של ישראל :

ראורהו ישראל ראו הראש ולא האמינו לה מיד רצו
לאותו האיש שבקצפו תלה . היינו ההגמון
אכזר שתלה אותו באשלי יריו בקצפו סקצף עליו .
דחם לטון דיבור כמו דחם לבי דבר טוב . באלה
ובשבועה נסכע כן אכזר לומר שזה הוא ראשו של
אליפרכי . דחם ההוא גדלו שמחות פי' אותו הערב
סמחו הרבה והיו ערב תרבימו והוה דחמא . דחקו
ונסו מהן יגון ואכחה . דורף ומתנקס בהרף למחות
פי' שזכו בהרף עיף למחות את שמו מן הרודף הזה שהי'
דוכה להנקס מיתת אנטייכוס וחילו . לכורא עלילה
להקבה סכוראים מעטיו ועלילותיו דל פעולותיו . כספס
פי' הכילה ונכנס באברתו ופקד אותם והכילים בפסוח

וּבְכֹזֶן כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כִּנְסַר יַעִיר קָנוּ עַל גּוֹזְלָיו יִרְחַף וְגו'
כֵּן הִקְבִּיחַ בְּנוֹן עַל יַסְדָּאֵל וּמִרְחַס עֲלִיָּהֶם וּפְסוּחַ הוּא
לְשׁוֹן רִילוֹן שְׂרֹלֵב מִעֲלִיָּהֶם וּמִכֵּה הַרְטָעִים :

שִׁחַר כִּהְקָרִיץ כִּשְׂהַאִיר הַשַּׁחַר כִּמוֹ כִּי קָרָץ עוֹר
פָּמִיו : שֶׁאֵנוּ זַעֲקוֹ בְּקוֹל חִזָּק וּכְאֹר לְשׁוֹן
כּוֹרֵא שֶׁמַּע יִסְרָאֵל לְבִאֹר יִלֵּל בִּפְיֹרֹשׁ כִּמוֹ הוֹאִיל מִטָּה
בְּאֵר שׁוֹרְדִים הַאֲוִיבִים כִּשְׂמַמְעוֹ הַמּוֹלָה הַהִמּוֹן סָל
יִסְרָאֵל שֶׁקָּרוּ מֵהָרוּ כִּמוֹ לְסַקּוֹד עַל דִּלְתוֹתָיו יוֹם יוֹם :
לְכַמּוֹן לְאֲרוֹב וְאֲרַב תִּרְגּוֹמוֹ וְכַמְתָּן שֶׁזְּפוּהוּ מִתּוֹ שִׁי רֵאוּהוּ
מִתּוֹ כִּמוֹ שֶׁזְּפַתְכִי הַשֶּׁמֶט וְכֵן לֹא שֶׁזְּפַתוֹ עֵינַי אִיִּתּוֹ
רֵאוּהוּ שֶׁהִיָּה מִתּוֹ מוֹטֵכֵב בְּאַרְמוֹן דָּל בְּהִיכְלוֹ שֶׁאֲוֹכֵס
בְּכַנְפֵי וּתְבַרַח רוּחַס הַשֶּׁאֵן וְהַמְהוּמָה סִלְהֵם כִּכְנַע
זְבַרְחָה רוּחַס שֶׁחָחוּ כִּשְׁפִלּוֹ מִלְּשׁוֹן וַיִּשַׁח אֶרֶס וַיִּשְׁפַּל
אִיִּם וְחֲבָרוֹ אֲבַחַס חֲרַבַּס כִּמוֹ בְּאַבְחַת חֲרַב
שׁוֹבִיָּהֶם דְּרַפּוּס אֲוֹתָם שֶׁהָיוּ הֵם רוֹכִים לְעִבּוֹת שְׂבוֹ אֲוֹת
וְהַכּוֹס לְפִלְחָם שִׁי לְבַקְעַם כִּמוֹ יַפְלַח כְּלִיּוֹתָיו וְכִמוֹ עַד
יַפְלַח חָץ כְּבִירוֹ :

תַּמִּים הַסְּלִימוֹס כִּמוֹ תָמוּ כִּכְרַתוֹ כְּלוֹמַר הַכְּרִיתוֹס
וְהַרְבּוֹס תִּילִי תִילִים פּוֹ חֲמֵרוֹ חֲמֵרִי סְבּוּלִים
יִסְרָאֵל בְּקָרְאוֹ סְבּוּלִים : קִבְעוּ מַטְכִּילִים חֲכָמֵי יִסְרָאֵל
הַמַּטְכִּילִים שֶׁנֶּאֱמַר וְהַמַּטְכִּילִים יִזְהִירוּ הֵם חֲכָמֵי הָדוֹר
הֵם תִּקְנוּ שׁוֹהִיוּ מִזְכִּירִים הַכֵּם הַזֶּה בְּתַפְלָה וּבְבִרְכַת
הַמּוֹזוֹן תִּחְמוּ הַהֵלֵל לְבַמּוֹר כְּלוֹמַר הַגְּבִילוֹ מִלְּשׁוֹן גְּבוּל
וְתַחִים לְבַמּוֹר הַהֵלֵל כֵּל שֶׁמַּכַּת יָמֵי חֲנוּכָה תּוֹכַן כְּרוֹת
מִקְפָּר וְחַמְסֵכוֹן הִירוֹת לְהַדְלִיקָם בְּכֵל פְּנֵה וּסְפָה
דְּפִלּוֹנָתָא

רפלונתא דבית סמאי ובית הלל ב"ט' אומרים בליל
 ראסון מדליק סמוכה ופוחת והולך ובית הלל אומרים
 בליל ראסון מדליק א' ומוסף והולך והלכה כבית הלל :
 להעלות להדליק ברכנה תמיד בכל סנה ושנה * תואמו
 סבת ור"ח וחכוכה יהי רצון שתפאר מאותו ענין פאירע
 להם לישראל סנקראו הרכה והענוגה שתעיד עליך בכל
 יום פעמיים סאתה יחיד במלוכה ואיך עמך אל ככר :
 יחיריך ישראל סנקראו גוי אחד סכאמר ומי כעמך ישראל
 גוי אחד * וידיריך נקראו ידידים סכאמר ידיד ה' יסכונ
 לבטח * סלה פקדוך בעת צרתם ואתה בל כדמית כלנ'
 מלהוסיעם לא סתקת לצרתם * אוי לי כי כדמיתו לסון
 סתיקה והם ישראל יסגבוך כלומר יחזקו מלכותך
 עליהם פמו מסגבו למו וכמו לא היתה קריה אשר סגבת
 לכדוך כלומ' לכרך הם ממליכים אותך מסבי הדרירים *
 פי' קרוא אליהם דרור מסבים כלומר מגלותם ג'פ
 וכ"ר :

הם ונשרם